Toespraak Jan Marijnissen

Verkiezingscongres SP, 23 november 2002 in de Doelen in Rotterdam

Beste partijgenoten,

Zo – we zijn eruit; wij hebben gekozen!
Laat dat een opluchting zijn voor iedereen die zich afvroeg of wij wel voldoende mensen hadden om de voorspelde mooie resultaten van 22 januari aan te kunnen.
Nu, dat is geregeld denk ik, na deze uitslag van onze eigen verkiezingen: 25 hele goeie kandidaten, uit alle hoeken van het land, met van alles en nog wat aan kwaliteit en ervaring in huis.

En daarmee heb ik vooroordeel nummer één over de SP meteen afgewerkt.
Voor wie het nog niet al wist: de SP is géén LPF, géén eendagsvlieg, niet van vandaag of gisteren, maar een grote, gewortelde, groeiende partij.

Ik ben trots dat juist vandaag onze partij door de grens van 35.000 leden gaat; dat zijn er 20.000 meer dan toen ik met Remi Poppe voor het eerst in de Kamer kwam!

Samen staan we ervoor om te proberen dat het morgen beter wordt dan vandaag. Niet met een droom, een illusie of een utopie, maar met héél concrete voorstellen aan de Nederlandse bevolking. We hebben de mensen, de middelen, het enthousiasme en de plannen, 150 alternatieven voor paars en pimpelpaars!

Met zoveel geschikte mensen die straks voor ons in de Kamer kunnen, kan ik ook vooroordeel twéé even onderhanden nemen.
Dames en heren, de SP is meer dan Marijnissen – en dat is maar goed ook.

Laat ik zeggen dat ik oprecht blij ben vandaag gekozen te zijn als lijsttrekker van de beste partij van Nederland.

Maar laten we samen vaststellen dat ik ben geworden tot wat ik ben omdat jullie er steeds waren en ik steeds jullie steun heb gevraagd én gekregen.
Alleen kun je weinig. Samen kunnen we veel, héél veel!
Ik ben blij dat ik één van jullie ben!

Kijk eens naar die vier vrouwen en vier mannen die nu samen met mij in de Kamer zitten.
Ze waren ooit nieuw en onbekend.
Maar nu zijn het bewezen kanjers.

Als peilingen aangeven dat mensen mij best betrouwbaar vinden, dan komt dat in belangrijke mate doordat ik op hen kan vertrouwen. Op hun geweldige inzet, hun grote vasthoudendheid, hun aanstekende enthousiasme en hun enorme betrokkenheid.

Zonder de partij, zonder Tiny Kox waar ik al zo lang vruchtbaar mee samenwerk, zonder het partijbestuur, zonder de rest van de fractie, zonder de medewerkers in Rotterdam en Den Haag, zonder al die actieve afdelingen, zonder die 35.000 leden en al die andere mensen die een actieve bijdrage leverden en leveren aan de ontwikkeling van de SP, was ik niet wie ik ben.
Dat mag wel eens gezegd worden!

Sprekende over de peilingen: Gisteren hoorde ik zeggen dat de SP haar extra stemmen haalt onder andere bij de PvdA en GroenLinks, maar – nog belangrijker – ook bij alle andere partijen, dus ook het CDA. Zo helpt de SP een rechtse meerderheid te voorkomen. Alleen bij de VVD halen we geen stemmen weg. Maar dat zullen jullie me toch hopelijk wel vergeven.
Ik ben immers geen Jomanda, en ook geen Ratelband.

En dan met betrekking tot vooroordeel drie:
Niet alle Kamerleden van de SP komen uit Oss en zijn vroegtijdig van school af en de fabriek in gegaan.
Natuurlijk, op onze lijst staan veel kandidaten die net als ik het vooral hebben moeten hebben van de universiteit van het gewone leven – en die is heel eerzaam.

Maar mag ook een keertje vermeld worden dat pakweg de helft van onze kandidaten die jullie zojuist gekozen hebben, bewezen heeft beter opgelet te hebben op school dan ik.
Ja, de SP heeft ook zijn doctors, doctorandussen en meesters in de Rechten – en daar ben ik trots op.
Want samen geeft dat een heel mooie mix: van een lasser en een epidemioloog en een gastarbeider en een kandidaat-notaris en een verpleegkundige en een historicus.

En – om vooroordeel nummer vier weg te nemen – een lijst echt uit alle windstreken, met een lijsttrekker uit Oss en een nummer twee uit Doesburg en een nummer drie uit Amsterdam, maar ook met een politieke vluchteling uit Argentinië, een voormalige gastarbeider uit Marokko, een zoon van Turkse migranten en een dochter van Surinaamse ouders.

We hebben een mix van van alles op onze lijst, precies zoals onze partij is, net als de samenleving zelf.
Het zijn allemaal individuen, met hun eigen talenten, verleden, kennis en ervaring.
Ze hebben allemaal één ding gemeen: ze stáán voor de zaak die de SP bepleit: menselijke waardigheid, gelijkwaardigheid, solidariteit en de weerslag daarvan in ons beginselprogramma 'Heel de mens' en het verkiezingsprogramma.

Ik garandeer jullie: ze zullen níet tegenvallen, ze hebben er erg veel zin in, en ik heb er vertrouwen in.
Met jullie steun en kritische blik op ons gericht, kán het niet fout gaan!

Vooroordeel nummer vijf moet ik ook even onder handen nemen.
Ik verzoek, als ze meekijken of -luisteren, de heren Zalm, Balkenende, Bos en De Graaf nu even extra op te letten.
Want zij zijn het die te pas en vooral te onpas beweren:
'Wat de SP wil, klinkt leuk maar kan helemaal niet.'

Heren,
Als onze plannen écht zo leuk, zo goed zijn voor dit land, waarom doen jullie dan niet mee?
Waarom maken jullie het niet samen met ons mogelijk dat het beter en socialer wordt?

Verder, veel van wat wij voorstellen zijn zaken die ooit bestonden maar door jullie naar z'n mallemoer geholpen zijn. Wij vinden niet voortdurend het wiel uit, wij willen de wielen die jullie vierkant hebben gemaakt, net als bij de Spoorwegen zeg maar, weer gewoon rond en rijdend maken!

Zeg niet dat het niet kan, een fatsoenlijke gezondheidszorg, een eerlijke sociale zekerheid, sociale woningbouw, treinen en bussen die op tijd rijden, een beetje eerlijke inkomensverdeling, solidariteit, echte solidariteit met de armen en verdrukten elders op de wereld.

Ooit hádden we die dingen, onze vaders en moeders en opa's en oma's bouwden ze zelf op, met bloed, zweet, tranen en een gevoel van trots en tevredenheid. Kom dan nú niet aan met dat wat wij vragen voor de samenleving, niet kan.

Iemand zei: na de oorlog waren we arm, maar we besloten dit land te gaan opbouwen en we déden het! Alles kon! En dan zouden we – nu we zó rijk zijn, niets kunnen.
En zo is het maar net. Wij willen afrekenen met de Jan Saliegeest die al veel te lang in ons land rondwaart.

De SP wil dat we onderhand weer eens iets gaan doen met die maatschappelijke rijkdom. En als onze indruk klopt, vinden heel veel Nederlanders dat er van hun belastinggeld onderhand eens betere dingen gedaan moeten worden dan de afgelopen regeringen hebben gepresteerd.

Allicht dat je geld tekort komt als je miljarden weggooit om hypermoderne bommenwerpers te bestellen waar nergens ter wereld een vijand voor te vinden is.

Allicht dat je financieel aan lager wal raakt als je het aantal miljonairs onbekommerd laat groeien en hun belasting niet hoger maar steeds lager maakt.

Allicht dat je geld tekort komt als je vermogens onbelast laat en vermogenswinsten vrijwel niet aanpakt.

Allicht dat je in de problemen raakt als je nooit durft te kiezen om dingen die niet meer nodig zijn, zoals een peperduur leger, met beleid te saneren.

Welaan, heren criticasters, word eens verstandig en ga eens beter om met het geld dat je sinds jaar en dag uit de portemonnee van de burger krijgt toegeschoven.

En dan punt drie van mijn antwoord op hun verwijt: onze opponenten kunnen wel zeggen dat wat wij willen niet kan, maar ze zitten ernaast.

Onze 150 alternatieven voor paars en pimpelpaars zijn op dezelfde wijze doorgerekend door het Centraal Planbureau als hún plannen.
En de conclusie van het CPB is helder: als de plannen van de SP worden doorgevoerd is de economische groei hetzelfde als in het scenario van het CPB, gemiddeld 2,5% per jaar, loopt de staatsschuld niet op en blijft er sprake van een structureel begrotingsevenwicht.

Wij verspillen geen geld, wij gooien het niet over de balk, daar zijn we veel te zuinig voor. Wij geven het geld alleen beter en socialer uit!
En jazeker, de mensen met het minste geld gaan er bij ons, in vergelijking met andere partijen, het meeste op vooruit.

Maar ook de mensen met middeninkomens gaan er bij ons op vooruit, mijnheer Bos. Of wilt u beweren dat mensen met een inkomen boven de 200.000 gulden ook tot de middeninkomens behoren?

Het is sowieso aardig te zien hoe de PvdA nu ons de verwijten maakt die de VVD vroeger aan de PvdA maakte.
Hoe de dingen soms kunnen lopen.

Nu hoor je politici van andere partijen zeggen. 'Die SP staat op winst omdat die Jan Marijnissen zo aardig is, de mensen kennen het programma van de SP niet. Want anders…'

Grappig, het gevolg is dat al die mensen die overwegen SP te stemmen nu op zoek gaan naar ons programma op de website. Vervolgens krijgen wij weer emails waarin mensen zeggen: 'Zie je wel, ik ben niet achterlijk, ik wist waarvoor ik gekozen had… de beste partij van Nederland!'

Inmiddels is het ons program dat het meest in de media besproken wordt. Dat is wel eens anders geweest…
Ik ben er blij mee. Hoe meer voorlichting hoe beter.

'De SP wil een belastingschijf invoeren van 72 procent!' wordt er dan gezegd. Dat is waar. Maar wel voor mensen met een inkomen van 500.000 gulden en dan nog alleen voor dat deel bóven die 500.000 gulden per jaar.

Het is niet dat we die mensen hun geld misgunnen. Nee, wij willen graag ons land socialer maken. Daar hebben we geld voor nodig en dan is het principe van de sterkste schouders de zwaarste lasten wel zo eerlijk.
Bovendien, in 1990 hadden we nog zo'n tarief, maar dat is destijds met de PvdA in de regering afgeschaft.
Zeventig procent van de bevolking vindt de inkomensverschillen in ons land te groot. Wij doen er wat aan.

'De SP is tegen de monarchie.'
Ja, inderdaad, wij vinden een gekozen staatshoofd in een volwassen democratie beter. Maar – eerlijk is eerlijk – wij geven er geen prioriteit aan dit snel te regelen, er zijn waarlijk belangrijkere zaken en onze koningin doet het zo slecht nog niet.

'De SP wil de hypotheekrente afschaffen.'
Néé, iedereen – rijk en arm – krijgt hypotheekrenteaftrek.
Alleen de mensen met een hypotheek van boven de 450.000 gulden krijgen bóven dat bedrag geen aftrek meer.

'De SP staat met de rug naar de wereld en is tegen Europa,' roept een ander.
(Al die uitspraken geven ons elke keer een prachtige gelegenheid ons programma toe te lichten.)
Er is geen partij die zoveel oog heeft voor het buitenland als de SP. De beweging 'globalisering anders' krijgt steun van de SP. Harry van Bommel was onlangs nog in Florence met een grote SP-delegatie om mee te demonstreren voor een eerlijke globalisering.

De SP loopt voorop in de strijd tegen het waanidee dat je ingewikkelde, historisch beladen conflicten met bommentapijten kan oplossen. We stellen dag in, dag uit de tweedeling hier én in de rest van de wereld aan de orde. We pleiten voor een vooraanstaande rol van de VN in de wereld en voor de democratisering van de volkerenorganisatie.

Van de superstaat Europa zijn we niet zo gecharmeerd. We voerden actie tegen het Verdrag van Maastricht waar we nu de euro aan te danken hebben. Een euro die juist de instabiliteit binnen Europa nog wel eens zou kunnen aanwakkeren in plaats van bestrijden. Dat hier alles als gevolg van de invoering van de euro duurder is geworden hebben we allemaal mogen ondervinden.

Wij zijn vóór samenwerking binnen Europa, maar tegen het verder (in dit tempo) overdragen van bevoegdheden van de nationale regeringen en parlementen naar het ondoorzichtige, bureaucratische, frauderende Brussel.
Wij geloven dat de democratie, de rechtsstaat, de sociale zekerheid, een overheid die haar verantwoordelijkheid neemt en niet alles overlaat aan de markt: kortom de beschaving, het verdient om voor te vechten.

Partijgenoten,
Onze plannen zijn niet flauw. Wij zijn geen watjes. Er gaat wél wat gebeuren als de SP meer invloed krijgt. Wij zijn níet van pappen en nathouden maar van aanpakken en doorpakken.
Wij weten wat we willen en dat hebben we opgeschreven in ons verkiezingsprogramma, dat niet voor niets actieprogramma heet. Want er móet actie komen in dit land, dat nu al bijna een jaar vrijwel onbestuurd is.

Het enige dat gestuurd wordt zijn de maandelijkse betalingen aan de leden van het kabinet – en het wachtgeld aan hen die er negen uur deel van uitmaakten.

Ik vind deze politieke apathie onverantwoord. Terwijl de kiezers op 15 mei zo duidelijk aangaven dat er nu eens aangepakt moest worden, dat er nu eens iets diende te *gebeuren* aan de problemen in de zorg en het onderwijs, de integratie en de veiligheid, zitten we opgescheept met een kabinet dat alleen het gevecht met zichzelf zocht.

Daarbij treft degenen die op het ticket van de vermoorde Pim Fortuyn de Kamer en de regering binnenkwamen, grote blaam. Ze hebben er een potje van gemaakt en dat zou Pim niet zo gewild hebben.

Partijgenoten,
Ik ben ervan overtuigd dat veel mensen die in mei CDA stemden er niet van gedroomd hadden dat mét medewerking van het CDA paars gepromoveerd zou worden tot pimpelpaars, met opnieuw de VVD aan de knoppen – zoals die partij sinds 1982 op vier jaar na steeds aan de knoppen heeft gezeten.
Dus als er veel mis is in dit land, mogen – nee moeten we toch vooral kijken naar die club.

Het is neoliberaal VVD-beleid geweest dat onze sociale verzorgingsstaat omgebouwd heeft tot een kille waarborgstaat.
Als we nu in een 'ieder voor zich-samenleving' zitten met alle gevolgen van dien, dan is het de VVD die als eerste uitleg moet geven hoe het zo fout is kunnen gaan. Dat moet maar eens luid en duidelijk gezegd worden!

En de partijen die in het verleden bereid bleken om mee te helpen om dat VVD-beleid tot landspolitiek te maken, mogen daarvoor ook wel eens verantwoording afleggen.

Het waren altijd CDA of PvdA of D66 die de VVD de gelegenheid verschaften om dit land zo de verkeerde kant op te helpen.

Alle problemen die nu breed onderkend worden zijn ontstaan, niet onder een regering met de SP erin, maar in regeringen met VVD, CDA, PvdA en D66 erin. Dus Zalm, dus Balkenende, dus Bos, dus De Graaf: Heb het gerust over ons, maar heb het ook eens over je eige!

Ik wil het verder hebben over óns, over de SP, over onze koers die we met steun van de kiezers willen varen. Onze koers is klaar: wij stellen de **eerste weg links** voor.

Die weg leidt naar herstel van de schandelijk verwaarloosde publieke sector en publieke zaak. Die weg leidt naar verkleining van de verschillen in inkomen, kennis en macht, nationaal en vooral ook internationaal.
Én die weg leidt naar een samenleving waarin natuur en milieu níet langer als ondergeschoven kindjes worden beschouwd.

De eerste weg links heeft tien pijlers.
Ik noem ze u:

- De eerste weg links koerst naar sociale wederopbouw. Van zorg en onderwijs, van veiligheid van openbaar vervoer en van sociale zekerheid. Dat is duidelijk én beschaafd!

- De eerste weg links is de weg van de democratie. Wij willen dat de uitverkoop van democratische rechten stopt en de waardering voor de democratie toeneemt.

- De eerste weg links leidt naar zorg voor iedereen. Het is eigenlijk te gek om over te praten dat het rijkste land ter wereld niet kan regelen dat mensen die zorg nodig hebben die ook tijdig krijgen.

- De eerste weg links is bescherming voor natuur en aanpakken van het milieuvraagstuk. De natuur hebben wij te leen van onze kinderen. Daarom zeggen wij: handen als van de Wadden

en de Biesbosch, van de Veluwe en de Mijnweg.
En zeggen wij: pak de echte vervuilers aan en ga schoner produceren.

- De eerste weg links leidt naar een deltaplan voor een geïntegreerde samenleving. Wij willen sámen leven en niet apart.
  Wij willen geen witte en zwarte wijken, witte en zwarte scholen. Ons jarenlange pleidooi tégen de groeiende apartheid en vóór de integratie wordt door steeds meer mensen overgenomen.

- De eerste weg links leidt ook naar een veilige samenleving. De openbare ruimte is van ons allemaal. We laten ons niet terroriseren door criminelen en winstzoekers die maling hebben aan de rest.
  Crimineel gedrag is asociaal gedrag. Als we dat voor ogen houden snappen we ook wat er fout ging. In de opvoeding, op school, in de buurt, met het toezicht, met de straffen. Waarden en normen, lang door de zittende politiek als onbelangrijk genegeerd, staan gelukkig weer op de agenda.
  Binnenkort komen we met een veiligheidsplan dat gedetailleerd ingaat op de vraag 'hoe het beter kan'. Ook de overheid zal daarbij niet buiten schot blijven.

- De eerste weg links geeft ons weer vervoer dat werkt zoals het hoort.
  Laten we ervoor zorgen dat onze oud-Nederlandse gezegden weer waarheid worden. Zoals: 'dat klopt als een bus' en 'dat rijdt als een trein!'
  Wij beseffen dat meer asfalt niet tot minder files leidt. Dus zeggen wij: Overheid en burgers, pak de trein en bus terug – dan komen we weer eens ergens!

- De eerste weg links leidt naar een betere toekomst en dat begint – zo weten wij – bij beter onderwijs. Het is een schande dat ons land terug kukelt op de ranglijst van landen met goed onderwijs. Wat ooit onze trots was begint steeds meer onze schandvlek te worden.
  Dames en heren, met de jeugd van dit land is niks mis, zij zijn wat wij ervan maken en onze enige kans op een betere toekomst.

- De eerste weg links accepteert geen tweedeling in de samenleving. Niet in kansen als het gaat om onderwijs en werk; maar ook niet als we het hebben over sport en cultuur en vrije tijd.
  We hebben heel concrete voorstellen, om de sportverenigingen te helpen, de kunstenaars, de musea, de bibliotheken.

- De eerste weg links kiest, tot slot, voor solidariteit op elk moment op elke plaats.
  Wij kiezen voor spreiding van kennis, inkomen en macht: hier maar ook dáár. Daar waar de mensen zijn aangewezen op onze oprechte, daadwerkelijke solidariteit.
  Solidariteit is een belangrijke waarde binnen onze beschaving. Het is welbegrepen eigenbelang: we kunnen immers allemaal eens aangewezen zijn op de belangeloze steun van anderen.
  Maar geen solidariteit zonder offer. We zijn bereid onze solidariteit met de wereld inhoud te blíjven geven!

Partijgenoten,
Dat waren de tien pijlers onder 'de eerste weg links'.
Die weg leggen we voor in de verkiezingscampagne die nu gaat beginnen.
De vooruitzichten zijn goed, de verwachtingen hoog gespannen.

De SP is nooit opgericht om klein te blijven.
In Oss hebben ze dat deze week weer laten zien. Jongens en meisjes uit Oss: Proficiat!

We hebben de partij van onderop opgebouwd.
We hebben daarbij veel ervaring opgedaan.
We hebben ons ontwikkeld.
We hebben onze ideeën hoe het anders en beter kan met sommige zaken.
We weten ook wat de moeite waard is om behouden te blijven.
We hebben hard gewerkt om te worden wat we nu zijn: een grote politieke partij, bescheiden in optreden maar met een grote wil om aan te pakken.

Burgers van Nederland: Wij zijn er klaar voor!

Ik wil afsluiten met het refrein van ons fantastische campagnelied 'Een mens is meer ' van Karel Glastra van Loon, Bob Fosko en Nico Brandsen.

(Nee… ik ga nu niet zingen, dat doe ik straks met jullie samen:)

Blijf niet mokkend aan de kant staan.
Stel een daad en toon je moed.
Laat je woede hand in hand gaan
Met het goede dat je doet.

Stem voor, Stem… SP!